

	Oldal		Oldal
Finn népviselet	113	Érem a római király keresztelésének emlékére	292
„ halász	114	Csokonai ereklyék	133
Győr	354	Hajó legénységgel a XVI. században	84
Hammerfest városa	412	Jókai Mór gyermekkori lakóháza Komáromban	362
Iselle falu	29	Kisfaludy Sándor szobra Sümegen	153
Karlsbad vidéke	52	„ „ és Szegedy Róza sírja	155
Kaszafenés	235	Lenau szülőháza	181
Kaszások és marokverők	229	Lenau temetése	183
Kazáni tatár nő	321	Lilla imakönyve	132, 133
Kazáni tatár testvérpár	337	Pest 1686-ban	248
Keresztény cseremiszek	226	Pest és Buda a XVII. században	251
Kereszt-rakás	233	Szent István	323
Kéveköők	231	Toldy Ferenc	146, 306
Krisztiánszborgi palota udvara	68	Toldy Ferenc síremléke	307
„ „ Kopenhágában	69		
Kronborg-várkastély Helsingörben	81		
Lakás a hó alatt	345		
Lapp ember	129		
Lapp kunyhó	130		
Lübeck főtere	67		
Madarak sziklája Norvégiában	411		
Marokkói arab mecset	39		
„ pénzügyminisztérium épülete	39		
Monasztir főutcája	139		
Monasztiri fapiac	137		
Néger rabszolganő	38		
Nisni-novgorodi vásár	322		
Orosz bojár nő	145		
Orosz női viselet	161		
Orosz paraszt	177		
„ parasztház	178		
Osztyák vadászok	309		
Osztyákok	289		
Pacific vasutak térképe	55		
Perm kormányzóságbeli cseremiszek	258		
Péterhof	163		
Pogány cseremiszek	225		
Pozsony	372		
Prága	50		
Rokkantak háza Pesten	393		
Schönbrunn	34		
Stockholm a XVI. század közepén	82		
Stockholmi vásártér	83		
Susák	279		
Szamojéd nő	308		
Szent Péter temploma	105		
„ „ templomának előcsarnoka	103		
Szentpétervári képek	147, 199		
Tanger	37		
Troickij klostrom Moszkva mellett	210		
Upsalai dóm	84		
Utazás a sarkvidéken	344		
Volga melléki halászkok	338		
Votjákok	226		
Zágrábvidéki népalakok	280		
Zágrábi székesegyház	281		

IV. Történelmi és irodalmi képek.

A pesti Dunapart a XIX. század elején	249	„Árpád» osztrák-magyar cirkálóhajó	87
A régi hajóhid Buda és Pest között	250	Ausztráliai korall-zátony	376
A reichstadti herceg bölesője	292	Ausztráliai óriási cincér	390
A reichstadti herceg öt éves korában	293	A bálna feje	340
A reichstadti herceg tizenkilenc éves korában	294	A berlini óriási ívlámpák	264
Az első magyar újság első oldala	296	A «bibit» elültetése a rizsföldön	277
Boileau	331	A budapesti fűvészkert	227
		«A macskafő»	313
		A mókus és fészke	359
		A sepsiszentgyörgyi főgimnázium csapata	169
		A szabadkai főgimnázium csapata	167
		«A szíami ikrek»	313
		A Szimplon-alagút nyílása az olasz oldalon	26
		Bálnák	341
		Belga postagalambok	357
		Cezarevics orosz csatahajó	85
		Elefántbogár	391
		Fűrógép a Szimplon-alagút építésénél	23
		Gombakorall és madrepórák	377
		Góliáthogár	391
		Gyapjúfa éretlen terméssel	261
		Gyapjúfa felfakadt termésével	263
		József főherceg és családja	197
		József főherceg szülőháza	196
		Kisfaludy Liptay Sándor	123
		Kolozsvári egyetem orvostani intézetei	73
		Kurd szőnyegszövő-asszony	71
		Lapos mágnes erővonalai	246
		Lebegő villamos vasút	101
		Mezei egerek	7, 8, 9
		Ney Dávid, mint Wotan	395
		Óriási tutaj	54
		«Oreganyó»	312
		Összedőlt ház Szkutariban	315
		Perzsa szőnyegkészítő-asszonyok	72
		Piramis. (A beregszászi főgimnázium csapata)	166
		Postagalambok	356
		Szabadgyakorlatok	165
		Szabad térben levő mágnes erővonalai	247
		Szarvas cincér	390
		Tengerhullámok a St. Leonardi partoknál	380
		Tengeri csillag	374
		Természetes mágnes vasreszelékkel beburkolva	245
		Tűznélküli gőzmozdony	100
		Utazás a prerireken	56
		Ütközetre való készülődés a hadihajón	86
		Villamos közúti vasút	102

V. Természettudományi, technikai és alkalmoszerű képek.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

VERNE GYULA.

1828—1905.

A világhírű írók között legtöbbször Verne nevét emlegették az elmúlt negyven esztendő alatt. Emlegették szeretettel, érdeklődéssel, várakozással. Verne regényei bejárták az egész művelt világot, nem vittek sehova lázas izgatottságot, nem hagytak az olvasók szívében kételyt, szomorúságot, hanem vágyat a tudásra, bízditást a haladásra, lelkesedést az emberi elme törekvései iránt. Verne-nél nagyobb író elég van, de hasznosabb nagyon kevés. Mert páratlan dolog az a magaméban, hogy egy ember élete minden munkásságát arra szentelje, hogy tudást hirdessen olyan formában, melyhez a tudósok nem értenek, mert költővé kellene válniok. Verne költőnek született, ezre avatta képzelő erejének bámulatos élénksége, a természet szépségei iránt való nagy fogékonysága, az emberi nyomor iránt érzett mély részvéte.

Verne Gyula kezéből kiesett a toll. Ezelőtt másfél évvel vettük a hirt, hogy megvakult, ámde azóta újabb meg újabb művei jelentek meg; a vakságnak szomorú éjjele csak testi szemére borult, lelki szemével látta azt, amiről még mesélni akart az ékesen mesélő tudós.

Hadd szenteljük emlékének ezeket a sorokat a *Tanulók Lapjában*, mely évről-évre egy-egy Verne-féle regénnyel gyönyörködtette olvasóit; adózzunk hálával ami tanítómesterünknek, akit hallgattunk, mert szerettük, akitől tanultunk, akitnek írásaiban nekünk sok gyönyörűségünk volt.

Verne Gyula 1828 február 8-ikán született Franciaországban Nantes nevű városában. Szülő-

városából Párisba került s jogot hallgatott a párisi egyetemen. Irodalmi kísérletei először a színház felé irányultak. A színpadi művek káprázatos sikere reá is nagy vonzó erőt gyakorolt, ámde csak közepes sikerei voltak. Ez őt nem tudta kielégíteni s más tere csapott át. Mintegy tíz esztendeig tartó próbálgatás után megirt egy regényt, melynek ez volt a címe: «*Öt hét a léghajón.*» Szokatlan volt ennek a tárgya, egészen elütő az eddigi regények izgalmas történeteitől. Elolvasták azok is, akik különben regényt nem olvas-

tak: a tudósok, elolvasták a nem tudósok, egyetemi hallgatók s mindenki talált benne igazi élvezetet. A nemes célzatot kiérezte minden olvasó, s ez a célzat tetszett a tudósoknak, megértette a nem tudós; annak nem volt kicsinyes, ennek nem volt száraz. Tanítani akart Verne, de gyönyörködtetni is, ezt a kettőt még egyetlen író sem tudta oly mértékben elérni, mint Verne.

A francia kiadó a fényes eredménynek örvendett, a hirtelen népszerűvé vált író műveit kapkodták, minden európai nyelvre lefordították. Mikor az «Utazás a holdba» című regénye egy nagy bécsi lap hasábjain folytatásokban megjelent, az egyetemi hallgatók lázas izgatottsággal várták a folytatásokat, a regényben előforduló fizikai és matematikai tételeket utána dolgozták, s a valóságos látszó igazságot ők is abban a megvilágításban látták, mint a költő-tudós.

És jöttek sorjában évről-évre negyvenkét esztendőn át Verne regényei. Az egész mindenséget átölelő tárgykör évről-évre tágult. «Utazás a holdba», «Utazás a hold körül», «Utazás a föld körül», «Utazás a föld középpontja felé». Csupa utazások, rendkívüliek, melyek rengeteg új dolgot loptak be játszva a köztudatba; megérthetővé tettek nagy természeti törvényeket, hősöket állítottak a történetek középpontjába, akik rendíthetetlen kitartással küzdöttek, leirhatatlan nyomorúságokon vergődtek keresztül egy-egy eszményért, mely az emberi tudás ügyét hathatósan vitte előbbre. Az előrehaladás, a tudás, az emberi elme találmányossága soha lelkesebb dícsőítőt nem talált Verne Gyulánál.

A költő-tudós *amiens*i magányában fáradhatatlanul dolgozott, lelkében azt a magasztos tudatot táplálva, hogy az egész emberiséget oktassa. Alig van a földnek olyan zuga, hova őt élénk képzelete el ne vitte volna. A forrás, melyből merített, nem a színes, káprázatos képzelet volt, hanem tudós munkák, utazók hiteles leírásai. Az előtte és előttünk egyaránt ismeretlen tájakat benépesítette; megismertük állat-, növényvilágát, az embereket érzésük világával, életük módjával, ruházatukkal. Fáradhatatlan agya teremtette a meséket, szötte a szálakat, festette a tájakat s íme a tudósok száraz adatai életerőre kaptak, megragadták a lelket, foglalkoztatták a képzelmet. Az olvasó gyönyörködött, s észre sem vette, hogy tanul, nagyon sok és nagyon értékes dolgokat tanul.

Van ezen kívül egy másik nagy érdeme Verne-nek. Ez pedig műveinek erkölcsi hatása.

Az ifjúság a legbuzgóbb olvasója Verne műveinek. Az ifjúság mohón esik neki ezeknek a regényeknek. Nagy gyönyörűségét leli a kalandokban, együtt szenved a hőssel, együtt lelkesedik a nagy eszmékért, együtt tart ki vele, s együtt diadalmaskodik, mert a Verne regényhősei mind diadalmaskodnak. És ez az erkölcsi hatás figyelemre legméltóbb. Ebből merít az ifjú a maga nemesebb törekvéseire buzdítást, erőt; ezek a hősök tanítják meg arra, hogy az életben mindenért küzdeni kell, ingyen nem kapunk semmit; hogy az életben magasztos célokért is kell lelkesedni, s hogy a valódi gyönyörűség ez a küzdés maga.

A kalandos történetek szövevényei, a mesének számai hova-tovább kivesznek az ifjú elméből, de ez az erkölcsi hatás megmarad, nemesíti a lelket, mélyíti a gondolkozást, megtisztítja az érzelmet. Komoly munkásságnak készíti elő a talaját, s áldásos gyümölcseit később megérleli.

A magyar irodalom hálás is volt a nagy író művei iránt. A Franklin-Társulat szép kiadásban tette közzé a Verne regények fordításait. Ami fiókunkban pedig egyik legújabb munkája a «Világ ura» vár közlésre.

Boldog az, akinek Istentől megadatott, hogy sokaknak világítson! G. M.

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek.

Reguly Antal született 1819 július 13-dikán Zircen, Veszprémmegyében; abban az esztendőben, mikor Kőrösi Csoma Sándor elindult Nagy-Enyedről távol Keletre. Vajjon Kőrösi Csoma sejtette-e, hogy most a Bakony alatt fekvő községek valamelyikében egy csecsemő bölcsője ring, ki húsz év múlva az övével ellenkező irányban indul el keresni őseink nyomdokait?

Reguly atyja uradalmi ügyvéde volt a zirci apátságban. Édes anyja szerető gondnal ápolta s a szülői ház vagyonsága megadta a szerető anyai szívnek mindamaz eszközt, mely szükséges volt, hogy a csecsemő egészséges kis fiúvá fejlődjék. Első neveltetése bizonyára hasonló volt a régi falusi birtokos fiúgyermekének neveltetéséhez. Benn a házban az atyai komolyság fegyelme s az anyai szeretet nemes melege oltotta lelkébe az engedelmisséget, a tisztességtudást s az önmaga megbecsülés érzetét. A házon kívül pedig nyílt és szabad élet tárult fel szemei előtt. Kimehetett az utcára, a mezőre, az erdőbe. Nem volt elzárva, mint valami üveg-

házi növény, hanem belevegyülhetett a játszó parasztyerek seregébe. Lehetett ott vezére a törökverő magyar hadnak, vitéz katonája Lengyel László jó királyunknak. Az sem volt valami nagy baj, ha játszótársaival elment a harmatos fűvön az erdőre madárfészket szedni s csak akkor jött vissza, mikor a kolostor tornyában Ave Mária-ra megcsendült a harang.

De a szabad élet nem tarthatott örökké. Ugy hét éves korában, őszi idő táján édes atyja el-

REGULY ANTAL.

vitte a kolostor iskolájába, s átadta egy mosolygó arcú öreges szerzetesnek. Az öreg pap megsimogatta fejét s biztató szavakkal adta tudtára, hogy holnaptól kezdve a zirci elemi iskola tanulója. Reggel keljen fel jókor, öltözzék fel tisztán és nyolc óra előtt legyen ott az iskolában. A kis Tóni másnap reggel ott ült az iskola egyik padján. Társainak nagy részét már ismerte az utcáról, a mezőről vagy erdei kirándulásából, de azért a legcsendesebb, a leghallgatagabb mégis ő volt. Szíve el volt fogódva. Mintha egy kicsit félt is volna.

Egy pár nap múlva azonban már nem érezte magát olyan idegenül az iskolában. Mikorra a

mező újra kizöldült, már nemesak olvasni tudott nagyjából, hanem tudta Mózes történetét, az izraeliták vándorlásait is és nem győzte eléggé bámúlni Sámson, ki egy szamar alkacpával könnyebben agyonesapott egy pár száz filiszteust, mint ő nyáron odahaza 10—15 legyet a széles bőrleffentyűjű légyesapóval. Így telt el a következő esztendő is. A jó tisztelendő úr azonban nemesak az iskolában tanította, hanem, ha elvégezte a többiek tanítását, felhívta szobájába s ott aztán még többre és szebb dolgokra tanította. Így aztán nem volt csoda, ha az év végén a vizsgálaton ő felelt mindenből legjobban s őt ajándékozta meg a méltóságos apát úr jó tanulásaért egy újonat új ezüst húszszallal.

Ezen a nyáron már nem volt szabad annyit csatangolnia a síró lombú erdőn, az arany kalással ringó vetés között a mezőn vagy a rét zöld bársonyán. Mindennap fel kellett mennie a főtisztelendő úrhoz egy-két órára, mert öszszel Székesfehérvárra viszik a gimnáziumba; ott pedig nem boldogulhat senki, aki nem tudja legalább nagyjából a latin konjugációt meg a deklinációt.

Egy szép szeptemberi nap délutánján Székesfehérvár utcáira egy háromlovas kocsi gördült be. A kocsi a ciszterciták épülete előtt állott meg s belőle a zirci apátság uradalmi ügyésze, Reguly István szállott ki. Azért jött, hogy Antal fiát, aki már kilenc éves volt, beírassa a ciszterciták gimnáziumának első osztályába. A beíratás másnap meg is történt, s a kis Tóni ott maradt a gimnázium konviktusában, hová a zirci apát juttatta be szorgalmas tanulásának és jó magaviseletének jutalmául. Lassankint beleszokik ez új életbe is. Megszokja a fegyelmezett és pontos életmódot. Gondolatai egyre ritkábban tévedeznek a zirci lak felé, sőt alig is hiszi, hogy ő egykor más módon élt, hogy volt idő, mikor gondja tárgya a lomb alatt rejtőz madárfészkek s szíve vágya a hóka csikón való száguldás volt. Néha-néha még vágyott ugyan vissza a vadszölővel befuttatott zirci házba. Egyszer-másszor szeretne volna tanulástól fáradt fejét édes anyja ölébe lehajtani, de ilyenkor a kötelesség hívó szózata fülébe sügta: vedd elő a principiát, hisz még nem tudod egész biztosan, hogy auriga masculinum-e, vagy femininum? — hogy buris, vis, pelvis, amussisnak accusativusa nem em-re végződik, mint testisnek, hanem

Im contra faciunt buris, vis, pelvis, amussis, Et cucumis, sitis et ravis tursi adde securim.

Az évek gyorsan teltek s a gyermek kezdett ifjúvá serdülni. A latin grammatikát követték a poetika és retorika. Ovidius distichonjai, Virgilius hexameterjei és Cicero prózája lelkének jóbarátjaivá lettek. Ha magára maradt, gondolatai most nem Zircen kalandoztak, hanem Marathon síkjain, hol a hant alatt hősök csontjai porladoznak, vagy a forum romanum oszlopos téerein, hol Cicero szava zeng elragadóan, míg távolról a diadalmas Caesar katonáinak éneke hallszik. De amíg így elmerül a görög-római kor letűnt dicsőségének könyvein átsugárzó fényében, erős szélroham szakítja fel porlepte ablakait s rajtok tavasz üdítő lehelete áramlik be fűszeres illatával. Igen, a nemzeti élet tavaszának, az újjászületés reggelének életre keltő lehelete s egyszerre túlharsogja az «Arma virumque cano»-t régi dicsőségünk dalosának lelkesítő hatalmas szózata. Párducus Árpád hadzavaró hőseivel elfeledteti Marathon és Salamis hőseit és az alpári diadal az actiumi csata zaját.

E perctől kezdve nem tud megindulás nélkül a gimnázium falai közé lépni, mert a nagy költőnek, Vörösmartynak lába szentelte fel annak minden zugát. E falak között játszott ő is mint gyermek. Itt írta első verseit a serdülő ifjú. Emléke mint hagyomány maradt meg az ifjúság közt, mely szégyelné elfeledni, hogy az ő iskolájokban tanult a legnagyobb magyar költő. E hatások között korán megfogamzik lelkében az elhatározás, hogy életét hazájának fogja szentelni. Mikor a szünidőkben édes anyjának a hírlapokból elolvasta egyik-másik nevezetesebb ember életét vagy viselt dolgait, kipirult arccal kiáltott fel nem egyszer:

— No mama, várjon csak, majd rólam is olvasnak az újságokban!

Korán vágyakozik, éppen mint Kőrösi Csoma magának hírt és dicsőséget szerezve, a jők és nemeselek dicséretére, de nem pusztán dicsőség-szomjából, hanem azért, hogy vele édes anyjának örömet szerezzen. (Folyt. köv.)

Ki porba sújtva sinyli végétét,
Ne mérlegeld hibáit, életét:
Ha szánalommal ráemlékezel,
Akkor járulsz az Istenhez közel.
Midőn a porból felsegíted őt,
Nagyobb segélyt te nyersz az ég előtt:
A könnyecsppet, mit szemed hullatott,
Drága gyöngyként őrzik számodra ott.

Lévay József.

TEMPLOMBAN.

Hol a földről égbe száll a lélek,
Hajlékodba buzgó szívvel lépek,
S hozzád küldve szent elmélkedésben
Erősítem hitben, reménységben.

Nehogy ha az élet útját járom,
S mindenütt a nyomort, a kint látom
És a könyüt az árvák szemében,
Kifakadjak bűnös kételkedésben.

Lépteidnek bölcsesség az útja,
Emberi ész felfogni se tudja,
S hogy megálljon hitünk erős vára,
Szükségünk van égi biztatásra.

Világító fényre, ihletésre,
Mely a rosszat is javunkra mérje,
Hogy csak eszköz a szenvedés árja,
Mely a szívek mélységét próbálja.

Én szívem, hát bizzál rendületlen!
Mint a Sion, légy szikla hitedben!
Ne merülj el kétségek habjába,
Ó, de higgy egy boldogabb hazába!

Hol a földről égbe száll a lélek,
Hajlékodba buzgó szívvel lépek,
S hozzád küldve szent elmélkedésben,
Erősítem hitben, reménységben.

Ábrahám Ernő.

HOGYAN TANULJUNK?

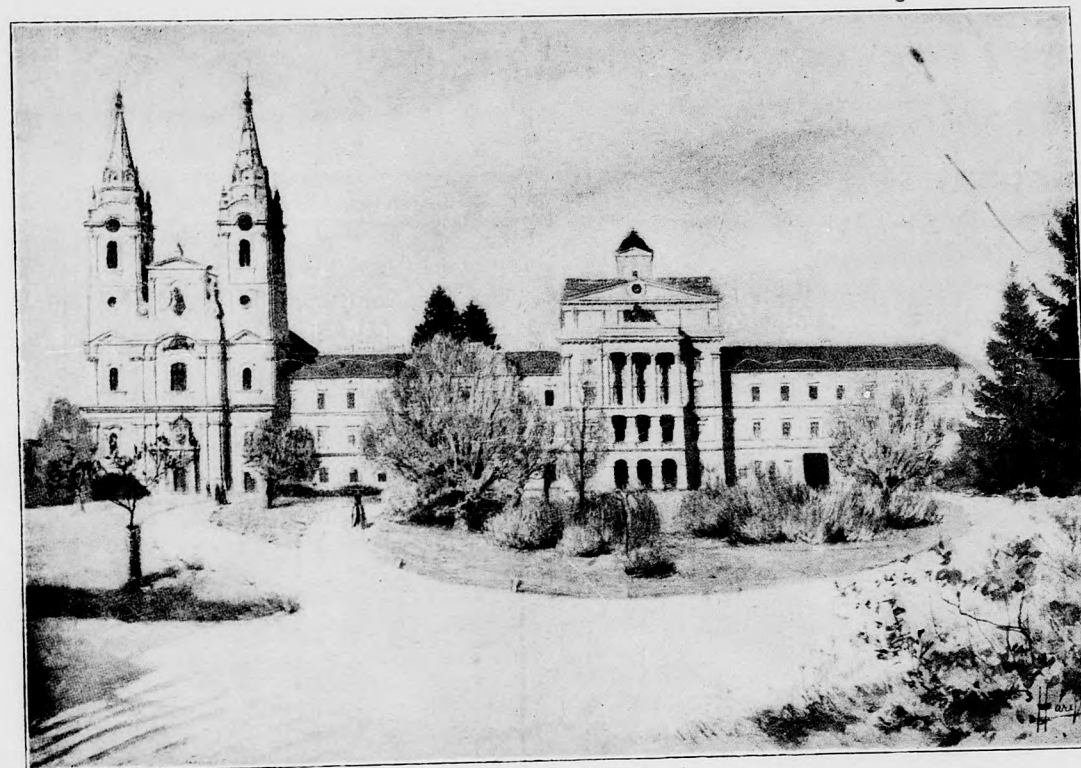
Nagy szó az a diáknak, hogy «hogyan tanuljunk.» De nemcsak a diáknak. Hatalmas szó, fontos kérdezni valója ez az egész emberiségnek, mert az emberiség tanulása hozza és mozgatja a szellemi haladást, melyet előremozdítani az emberélet legmagasabb értékei közül való. A diáknak kétszeresen meg kell gondolni, át kell érezni ezt. Közülök válnak ki majd a tudományok előrevivői, akiknek munkája hozzájárul az emberiség szellemi alkotásainak épületéhez.

Hogyan tanuljunk, hogy a rendelkezésünkre álló idő alatt minél többet megtanulhassunk, vagy hogy a kitűzött tanulni valót minél rövidebb idő alatt sikerüljön magunkévá tenni. A tanulás ökonomiájának szokás nevezni ezt a kérdést. A lélektanban foglalkozó tudósok szorgalmasan kutatják a megoldását és van is már egy

csomó eredményük. Nem valami bűvös igék ezek, amelyekkel a tanuló a fejbe lehet varázsolni, de még csak nem véletlen tapasztalással szerzett tanulási szabályok. Lélektani törvények ezek, amelyek az emberi lelken való kísérletezéssel ismertek föl az emberek, mint ahogyan a fizikai törvények fölismerésére anyagokon, testeken végzett kísérletek szolgálnak.

De hogyan lehet hozzáférni kísérletező kézzel az emberi lélekhez, ehhez a rejtve működő szó-

Még egy nagy különbség van a fizikai és a lélektani kísérletezés között. A fizikában még elég könnyű a kísérlettől távol tartani a zavaró mellékkörülményeket. Pl. ha a melegített golyóról látni akarom, hogy megnőtt, csak arra kell vigyáznom, hogy más növesztő, szétterjesztő hatás ne érje, amit minden óvintézkedés nélkül is elérek. A lélektanban ez nem megy ilyen könnyen. A lelki folyamatok kiszámíthatatlanok, pl. hogy a mutatott képről mit jegyez meg va-

A ZIRCI APÁTSÁG TEMPLOMA.

vevényes világhoz? Lényegében úgy, mint a fizikai világhoz. Mert miben áll a fizikai kísérlet? Alkalmazok valami testre valami hatást és várom, mi lesz az eredmény. Megmelegítem a vas- karikát (hatás) az kiterjed, mert most átme- gy rajta a golyó, ami az előbb nem ment át. Ugyan- ezt csinálom a lélektani kísérletben is. Gyakoro- lok a lélekre valami hatást és várom, mi lesz az eredmény. Pl. mutatok a kísérleti személyemnek egy képet (hatás), aztán elveszem és kikérdezem, hogy mit látott rajta (eredmény). Csakhogy a lé- lektanban persze egészen másfajta hatásokat kell gyakorolnom és másfajta eredményekhez is ju- tok, mint a fizikában.

laki, az az illetőnek személyes emlékeitől, meg érzelmi hajlandóságától is függ; meg sok egyéb apróságtól. Úgy, hogy itt már súlyos akadályokba ütközik sokszor a főeredménynek a kiválasztása és a kísérlet kitervezésében igen nagy óvatosságra van szükség.

A tanulásra, emlékezetre vonatkozó kísérletek még a legháladatosabbak közé tartoznak. A kísérlet módja egyszerű és az eredmények még elég közvetlenek. Pl. a kísérleti személlyel szópárokat olvastatnak. Minden szópár egy anyanyelvbeli és egy ismeretlen nyelvből vett szóból áll. Bizonyos meghatározott ütemben olvastatják vele addig míg nem tudja. Erről úgy győződnek meg, hogy

bizonyos számú, pl. ötszöri végigolvasás után kikérdezik. Fölírják a feleleteit és pontos időmérővel lemérik az időt is, mely a kérdés föltevése és a felelet közt lefolyt. Ha hibák vannak, újra kezdik az olvastatást. És ez így megy addig, míg a szópárok az egész sorát nem tudják. Az olvasást azonban kétféle módon lehet ismételni. Vagy előlről végig elolvastatjuk egyszer, aztán újra előlről végig másodszor, harmadszor, negyedszer és ötödször. Így minden szópárt ötször olvastam el. De úgy is rendezhetem be a dolgot, hogy egy szópárt elismételjek ötször, aztán a másodikat ötször és így megyek végig a soron. Ugyanannyiszor olvastam el minden szót, mint az imént. És a kísérletek eredménye mutatja, hogy a szópárok betanulása kevesebb ismétlésbe kerül, tehát hamarabb megy, ha az utóbb leírt módon tanuljuk. Tehát nyelvtanulásnál ajánlatos a megtanulandót apró részenként ismételni és nem egészben olvasni végig.

Ez azonban csak összefüggés nélküli tanulni valóra illik. Ha meg kell tanulnom egy Toldi-versszakot pl., az már nem megy gyorsabban, ha soronként kezdem magolni. Ennek bizonyítása is kísérletileg történt ugyanolyan módon, mint a szópároknál. Határozottan kiderült, hogy az egészben való ismétlés több sikerrel, azaz gyorsabb és jobb eredménnyel jár, mint a soronként való. Ennek természetes a magyarázata. Azt a strófát egészben kell fölmondanom, az egyes sorokat egymáshoz kapcsolni tudnom, hogy az elsőnek a végzava eszembe juttassa a második sor elejét. De ha soronként ismétlek, az első sor vége után mindig az első sor elejét mondom s ezzel hibás kapcsolatot kényszerítek az emlékezetembe, amit aztán a 2-ik sornak az 1-sőhöz való tanulásával előbb ki kell javítanom, hogy amaz ott megszilárdulhasson. Tehát értelmes, összefüggő tanulni valót jobb egészben ismételni. Persze ez a szabály csak bizonyos határig áll; több oldalas tanulni valót már nem kell egyfolytában végig ismételni, hanem nagyobb fajta részekre bontani, amely részeket a főgondolatok szabjanak meg.

Az a sokat hangoztatott jó tanács se válik be mindig, hogy a tanulni valót minél lassabb tempóban olvassuk. Állítólag ezzel időnk maradna a minél pontosabb megértésre. Pedig majd mindjárt meglátjuk, hogy mire marad időnk a lassú olvasásnál.

Pontos kísérletek történtek ebben az irányban is. A kísérleti személy olvasását szabályosan kopogó kis időmérő szerkezettel szabályozták.

A tanulás anyagául költeményeket választottak időmértékes formában irtakat, amelyeket könnyen lehetett az időmérő szerkezet ütemezése szerint olvasni. Egyik tudós pl. maga próbálta meg, hogy 8-soros versszakokat tanult be különböző tempóban. Arra az eredményre jutott, hogy mikor oly gyorsan olvasott, hogy egy perere 200 jambus esett, (ami szerint egy jambusnak körülbelül 0.3 perc jutott) akkor tanulta meg leg hamarabb a strófát. Mikor egy perere csak 100 jambus esett, akkor már sokkal hosszabb időre volt szüksége. Igaz ugyan, hogy a gyorsabb olvasásnál több ismétlésre van szükség, de még mindig rövidebb idő alatt végezhetni az anyaggal, mint a lassú olvasásnál. Azért a diákoknak az a lázas leketanulása óraszünetekben, mikor a lehető leggyorsabb tempóban, amit csak nyelvük és figyelmük megenged, rohannak végig a tanulni való, nem a legcélszerűtlenebb dolog. Azzá válik azonban rögtön, mihelyt a diák gyorsabban olvas, mint amit figyelmével követni tud. Ha nyelve túlszalad a figyelmén, akkor természetesen értelmetlen és így eredménytelen lesz a tanulás. Időmegtakarítás szempontjából tehát legcélszerűbb olyan gyorsan olvasni, amilyen gyorsan csak figyelmünk megengedi. Ez a legalkalmasabb gyorsaság mindenkinél más-más lesz s azt mindenkinek önmagára nézve külön kell tapasztalnia.

Mi az oka hát, hogy az a sokat emlegetett lassú tempó az olvasásban nem takarékos dolog. Mindenki elméjének meg van a maga természetes gyorsasága, melyben legszívesebben fogadja be a képeket és gondolatokat. Ennél gyorsabbat nem követhet már pontosan a figyelem, ennél lassúbbra, ha kényszerítik, a közbeeső üres időkben a maga természetes tempóját elővéve közbeigtat magától mindenféle gondolatokat, emlékezőseket, amiket éppen a megtanulandó gondolat-sornak lustán folyó tagjai előhívhatnak az elméjében.

Így a megtanulandó gondolat-sor helyenként megzavarodik, idegen elemek ékelődnek közbe, amiket nem kellene hozzátanulni, s amik hozzá változnak is. Mert a második elolvasásnál ugyanaz a tagja a gondolat-sornak esetleg más valamit juttat eszembe, ami elválasztja ama gondolatot a hozzáfűződő következőtől, a harmadik elolvasásnál újra más. Ezeket a különböző «eszembe jutásokat» persze nem jegyzem meg, csak az lesz az eredmény, hogy az általuk szétválasztott gondolatok közt valami homályosság, hézag marad,

nehezen kapcsolom őket egybe ama hézagon keresztül, szóval nehezen megy a megtanulás.

Pl. tanulok a magyarok bejövételéről s a fehér lóról eszembe jut a kis öcsém hintalova, arról egy egész kis történet szalad át a fejemben, hogyan esett le róla a minap, mikor másodszor olvasom, eszembe jut róla, hogy a papám megígérte, hogy elvisz a lóversenyre és örömben már előre látom, hogyan fogok a pajtásaimnak mesélni róla és így tovább. Persze ilyenkor Árpád meg a honfoglaló magyarok a homályba vesznek ilyen közletről érdekes gondolatok mellett.

Tehát nem szabad az értelmesség kedvéért tulságosan lassítani az olvasást, hanem azt a gyorsaságot kell választani, amit a figyelmünkkel éppen követni tudunk. Hogy ez a mód a megtartásra sem káros, arról majd máskor.

Dienes Pál.

EGY MEZEI EGÉR ÉLETE.

Itt ült tehát s a szó igazi értelmé szerint megpillantá a nap fényét, mely mindenféle fű és gabonanemű között tört magának utat a kis szállás bejáratához. Nagy, nem sok értelmet kifejező szeméivel bámúlt meg minden körülötte

levő holmit. A friss levegő gyenge fuvallata, a durva s zordon föld megérintése megborzongatta egy kissé hátát, mert finom volt még bundájának szőre s érzékeny rózsás, kis talpa.

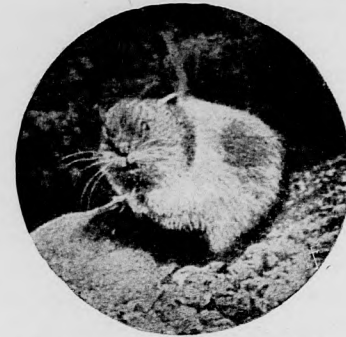
Először pillantotta meg a napfényt.

Nagy nehezen odacammogott hat kicsiny testvérkéjéhez; finom szalmával és selymes fűvel volt kuckójuk kirakva. Ide le, majdnem három deciméternyire a föld alá, bizony alig hatol be a napsugár.

A szűk folyósó falait az egerek bundája jó simára lecsiszolta a sok ide-oda való futkozás által.

Nemsokára eljött az anya is; az ő távolléte bátorítá fel a kis kalandort különös és első nagy kirándulására. Aggodalmasan járta körül a gyermekereget s mindegyiket jól szemügyre vette.

Az elülső sarokból kiemelkedett egy nagy kő; ők sziklának nevezték. E mögé a szikla mögé szaladt a gondos anya s oda rejté a magával hozott búzákat. Ott volt az éléskamra.

Vidáman nézdegélt maga körül.

Éppen tizennégy napos korában merészkedett a mezei egér ilyen veszedelmes útra! És anyai felügyelet nélkül! Természetes, hogy a bejáraton túl egy tapodtat sem ment tovább.

Lenn kuckójukban s fenn a bejáratnál azután nekifogtak a tanulásnak. Hamarost ment a munka s olyan ügyesen s olyan gyorsan hasítgatták a fűszálakat s leveleket, mintha sohase csináltak volna egyebet ennél.

Szüleik felügyelete alatt már a földtúrás mesterségében is gyakorolták magukat, de ez már nehezebb dolog vala.

A rózsaszínű kis állatkából, mely reszketve, csupaszon feküdt még néhány nappal ezelőtt hat testvérkéje mellett, így lett valóságos — mezei egér. Bundája vastag, talpa kemény és érzéketlen. Vidáman nézdegélt maga körül.

Most azután már nem volt a kuckóban maradása. Átlépte a szülői ház küszöbét s kikullogott a mezőre. Itt a szélből szétszórt magokat összegyűjtötte, megette, a zöld fűvet pedig frissítőképpen költötte el.

A gondos anya elkísérte a kicsinyeket első útjukra éjjel is, nappal is. Anyjuktól megtanul-

Félénken mászott föl.

ták azt is, hogy miképpen kell mindenféle veszedelmektől őrizkedniök.

Azután teljesen szabadjára engedte őket anyjuk. Mint minden egér, úgy ő is félénk és óvatos lett.

Hamarost megtudta azt is, hogy a csöndes éjjel éppenséggel nem olyan biztos és veszedelem nélkül való, mint amilyennek azt eddig hitte.

A holdvilág hideg fénye zordonan terült el a tájon. A kis egér valami furcsa, barátságtalan alakot látott, amint szellem módjára libeg el a vidék fölött. Gyorsan besurrant a fű közé. Túlannáról kis testvérkéjének fájdalmas kiáltása hallatszott fel s a mint dobogó szívvel feltekintett, már a következő percben egy éppenséggel nem kedves madarat látott a levegőben. Kerek nagy szeme volt; éles karmai között pedig egy kis egérke vonaglott.

Ijedten hátrált.

Ez a bagoly volt; az egerek legádázabb, leggyűlöltebb ellensége.

Nagy félelmében szinte megdermedt s jó ideig nem mozdult ki rejtékhelyéből. Csak hajnaltájban tért haza reszketve, dideregve.

Attól a naptól fogva egyik testvérkéje és apja nem jött többé haza. Nem tudták, hogy hová lettek.

Ez a borzasztó eset sokáig emlékezetében maradt. De nem sokára még borzasztóbb dolgokkal kellett megismerkednie.

Egyszer, a mint egerünk kis testvérkéi oldalán aludt, a kuckót ugyancsak döngették és alaposan túrták-fúrták. Földdarabok ráhullottak az alvókra és a por az egész kis lakást betöltötte.

Megriadva keltek föl mindnyájan. A mi kis egérkénk az éléskamra nyílása mögé bújt és feküdt, majdnem félig holtan, a nagy ijedtségtől.

Most hirtelen valami szörnyű teremtés ront be a kis lakásba és eszeveszetten tobzódik a szűk falak között. Igazán nagy csoda, hogy megmenekült a nagy veszedelemtől.

De testvérkéinek siránkozó cincogása megérteté vele, hogy szegénykék bizony nem menekülhettek meg a gonosz ellenség elől.

Ez a menyét volt; az egerek legnagyobb ellensége a négylábúak között.

Futott, futott a mi egerünk erdőn-mezőn át, még közelében sem akart lenni annak a helynek, mely oly nagy szomorúságot okozott szívének. Más vidékre érkezett.

Sziklás hely volt ez. Félénken mászott föl az egyik kőre, hogy kipuhatolja, nincs-e a közelben valami veszély. Amint elülső lábaival kapirgál, hirtelen lezuhan s a halálraíjedt állatot minden oldalról sötétség vette körül.

Lassanként magához tért. A sötét helyre kis nyílásokon át be-bekandikált a napsugár. Ez a világosság azután megmutatta az egérnek a kivetető utat. Szerencséje, hogy egy-kettőre kinn termett, mert a lakás gazdája ugyancsak közel kullogott már. A vakondok nem ismer tréfát!

De alig hogy kiért a szabadra, már újabb meglepetés fogadta. Már messziről hallotta, hogy a fűben mozog valami s egyszer csak egy másik egérrel áll szemközt. Meglepetten bámúltak egymásra.

De ez nem volt közönséges mezei egér. Párja valamivel karesőbb, mint ő, füle is hosszabb s hasa tájékán is egész fehér színű. A talpa meg olyan szép szürke, mintha legalább is mindig keztyűben járna. A háta ellenben vörösesbarna. Semmi kétsége nem lehetett afelől, hogy erdei egérrel van dolga. Ennek a családja pedig nemesebb származásu, mint az övé.

Egérkénk illedelmesen hátrált; erdei rokona pedig kicsinylőleg tekintett rajta végig.

A néma bemutatkozás után az idegen könnyedén futott a bokrok felé s a mezei egér követte előkelő rokonát s szaladt, rohant a halálba. Mikor az erdei egér szállására értek, hirtelen csak a nemes rokon viskójában volt, fölülről pottyant le, tán maga így akarta, hisz éppen olyan ez a szállás, mint a minő hajdanta az ő kis kuckójuk volt.

A kis erdei egerek pedig fölülről hengergették be a mogyorókat s a diókat. Egy ilyen legördülő dió figyelmeztette az öreg erdei egeret, hogy megjött az új — zsákmány. Mert nem tekintették szegénykét rokonuknak. Dehogy is volt az!

Egérkénk átlátta szörnyű helyzetét. Ijedten hátrált. De hiába! Az erdei egér először fülebe harapott. Védekezett a szegény állat, de ellenfele már igen gyakorlott volt az ilyes dolgokban... Most gerincébe harapott, azután félrelökte a vérző áldozatot.

A szegény, halálrasedzett egér lihegve terült el a földön. Égető szomjúság kinozta. Maga fölött éppen megpillantott egy lecsüngő harmatcseppet; fel akart egyenesedni, hogy elérje, de lábai erőtlenek voltak. Melle zihált, azután oldalt feküdt — szeme előtt minden elsötétedett, kicsiny testén végigfutott a hideg. A kis egér meghalt.

AZ ISKOLA CIMBALMA.

Egy költő diákkorából.

I.

A mosolygós márciusi napsugár végig szaladt a vén kollégium minden ablakán. Ide is bekukkant, oda is. A szorongva, szuszogva tanuló diákságnak a szemébe kacagott, a fülebe suttogott: — Labdázni, fiúk!

Egymásra bámúltak.

A pufók arcú, izmos karú fiatalok vágyakozva néztek ki a könyvből s az ablakon át kilestek a napsugaras tavaszi világba és savanyú hangon dűnnyögték:

— Hiszen ha lehetne.

A napsugár, ez a kópé, a nagytiszteletű professzor urat is megtréfálta. Odaszökött a nagy rezkeretes ókuláréra s míg a csillogással elvakította a szemét, ezt súgta a fülebe:

— Ki, ki, ki, professzor úr, jobb ideki!

De a professzor úr komolyan s rendreutasi-tólag nézett rá a kötekedő napsugárra, úgy, hogy ez restelkedve szaladt tovább. Le a fekete tábla abrakadábráin, le a földre, ahol egy rügyes letört ágacskát talált s a piringó zöld leveleskének úgy megörült, hogy rögtön diadalittas táncot kezdett körülötte.

A nagytiszteletű professzor úr hiába intette le a pajzán napsugarat, ott maradt annak egy parányi melege a szívében. Szórakozottan ke-

reste szürke szeme a kósza napsugarat s megtalálta a földön az orgonaágon cicázva. Hogy észrevette a vonzerőt, szeme összerándult s boszús hangon szólalt meg:

— Ki hozta ide ezt a szemetet?

Senki se felelt.

A nagytiszteletű úr le akart hajolni, hogy felmutassa, de meggondolta a dolgot s szólt:

— Discipulus Barkó vedd fel és mutasd meg. Ki törte le és hozta ide ezt a szemetet?

Barkó, az első magoló diák felugrott s felmutatta a faágacskát.

— Ki hozta ezt?

A hátulsó padokban mozgolódás támadt és egy vékonypéznű, álmoszemű, nagy orrú fiúcska felállott. Ránézett az ágra s elpirült, de nem szólt egy szót sem.

— Te hoztad, Borzas Miska?!

Az osztály nevetett. Miska lehajtotta a fejét s csendesen dűnnyögte:

— Én.

— Álomszuszék! Mirevaló az neked? Jobb volna, ha a syntaxis virágait szagatnád, mint a virágos bokrok ágait. Mért tépted le?

A kis fiú merészen szólalt meg:

— Mert szép! Már feslik a zöld levél.

A nagytiszteletű professzor úr előbb nevetni akart, azután haragudni, de egyikre se jött kedve. Csendesen elfordult, az ablakhoz ment és kinézett. Az udvaron volt egy óriási orgona-bokor. Itt-ott zöldelt az ág vége. A szürke, öreg tanár soká nézte kerek ókuláréján s ezt gondolta:

— No lám! És még nem is vettem észre.

Mig nézte, lassan-lassan felmelegedett a szíve. Egészen kirepült lelkéből a klasszikus tudományok hűvössége, kiszellőződött az öreg betűk

pora s helyettük valami üde költői hangulat játékos szellője bizsergett meg minden idegét.

Visszafordult az osztály felé. Ellépkedett előttük. A kis fiúra hosszan nézett s rokonszenyvel; ez még mindig állott. Intett neki:

— Jó, jó fiam. Semmi baj. Vergilius is szeretette a természetet, tehát szép dolog a rügy-fakadás.

Azzal vette a kalapját, felső kabátját és kiement.

A fiúk, kik azt várták, hogy a nagytiszteletű úr összeszidja Miskát s megbünteti, bámúlva állottak körül a fiút, érezték, hogy ez dicséretet kapott most valamiért.

Ennek pedig ragyogott a szeme és lángolt az arca. És olyan újjongásba fogott, hogy a fiúk egész elámúlva hallották, hogy neki szilajodott a szótlan, lusta álomszuszek.

Az ő lelkében is fakadt a rügy.

II.

Esteledik az idő. A kollégium udvarán csak úgy rajzik a diákság. Az enyhe tavaszi levegő szinte megbódítja a fiatalokat. Ezerféle játék, birkózás, tülekezés, marakodás.

— *Pugnare, Pugnare!* — kiabált egyszerre egy éles hangú fiú. Borzas Miska kiabál, aki eddig vizet sem tudott zavarni, alig lehetett az ágyból kicibálni és ha félrevonúlhatott egy szögletbe, ki nem húzta onnan egy sereg nebuló.

Miska a nagytiszteletű professzor úr mai dicséretétől megvadult, azóta olyan, mint egy eleven ördög, senki sem menekül csipős tréfájától és a körmetől; csipdelődzik, kötekedik s úgy fickándozik, akár a csik.

Most egy-kettőre szárnyra kel a szava s pár perc múlva két táborban van már a féludvar, zeng a harci kiáltás, a régi kedves diákjáték jelszava:

— *Pugnare! bellare!*

Komoly, tógátus diákok, nagybajúsú, hosszú köpenyegű dominusok csoportokban ácsorognak itt-ott. A Miska hadi felkiáltása bennük is lángra lobbantja a jó vért és egyszerre csak elkurjantja magát köztük valamelyik:

— *Pugnare!*

Rögtön van, aki ráfelel ellenkező szóval:

— *Bellare!*

És lám, a vén diákok is beállanak a táborba, a nagy botos maga veszi át a magyar sereg vezényletét s bevonul a hátúlsó udvarba válogatott vitéz csapatával, kint hagyva a rengeteg

török tábor, amely hozzáfog Szigetvár ostromához.

Megindult a harc, olyan ádázúl, hogy majd szétszedték az apró kalyibákat, amikben diáklakások voltak és elválasztották a két udvart egymástól. Olyan veszekedett tüzzel rontott össze a két sereg, hogy megjárta volna, ha igazándira megy is a játék. Az eget is hasította a harci jelszó:

— *Pugnare! Bellare!*

De senki se harcolt olyan vitézül, mint Miska. Persze ő találta ki az egész harcot, kellett, hogy ő legyen a lelke.

Észre is vette mindenki, hogy elől jár borzas Miska. Olyanokkal vette fel a harcot, akiknek máskor a kis ujjától is félt. Mint a hiúz, a vadmacska, úgy ugrott a nálánál két fejjel nagyobb fiúk szemének. Nem volt mód megmaradni vele szemközt s ki nevetve, ki dühösen, de valamennyi vitte előle a képes felét. Kapott ő is eleget, de álmos Miska most kutyába se vette az ütlegeket. Az osztálytársai egész elhülve nézték a pajtásukat. A fővezér is észrevette, s a diadal kivívása után így tüntette ki:

— Hé fráter! Állj elő!

Miska előrukkolt katonásan.

— *Quid est tui nomen? Hogy hívnak?*

— Borzas Miska! — kurjogattak az osztálytársai.

A fővezér Doroghy Pál nagybotos uram feddőleg nézett a vásott nebulókra s így szólt: — No hát mától kezdve Vitéz Miska léssen az ő neve.

Erre még nagyobb lett a kacagás:

— Hiszen most is az a neve!

— *Quo modo?*

Miska megfelelt:

— *Mihi nomen: Michael Vitéz de Cso-konya.*

— *Fráter meus minor; tu es Vitéz, — sed etiam fortis.*

Miska restelte ország-világ előtt dicséretelni a nevét s rávágott egy bolond cadentiát:

— *Et filius sortis.*

— *Poeta! Vivat ille poeta borzas! — kiabált újjongva a sereg diák.*

Miska erre is megfelelt merész önérettel:

*Borzas est mihi caput,
Mert megvédtem a kaput.*

Olyan kacagástól még nem rengett a kollégium fala, mint erre a váratlan rimre.

— *Vivat Cimbalom!* — kiáltott egy csomó vén diák. Ez a kiáltás azt jelentette, hogy volt valaha a kollégiumban egy híres kadentiázó diák, akinek Cimbalom volt a tréfás neve. Miskában most ennek az utódát tisztelték meg, ami dicsőségnek is megjárta, mert az a régi Cimbalom még a püspöknek is odakadentiázott egy híres alkalomkor.

— *Vivat cimbalom scholae!* Éljen az iskola cimbalma! — kiabálták mindnyájan és Vitéz Miskát egy pár diák vállára kapta, úgy happá-reztak körül vele az udvaron.

Bezzeg osztálytársai közül az volt boldogabb, aki közelebb jutott a dicsőségben úszó pajtásukhoz.

Az esküdt felügyelő vetett véget a zsvivajnak. Kiállott a szeniori szoba ablakába s öblös hangon lekiáltott:

— *Sex horae!* —

Erre félbeszakadt a játék s ment ki-ki dolgára; a nagy diákok esti előadásra, az aprók szétoszlottak a coetusokba.

Tegnap még unatkozva csámborgott haza Miska, most bezzeg diadalittasan és irigyelve.

Mintha tűz pezgett volna ereiben, nem tudott lecsillapodni. Minden pillanatban új meg új tréfa, bohóság jutott eszébe.

Senki sem értette, mi lett ebből a fiúból.

Hát ugyan ki is értené azt, hogy történik a rügyfakadás?

III.

Régen alszik mindenki. A kollégium, a város, az egész nagy Alföld csendes, pihen. Szellő sem játszik a lombokon.

A kis coetus ablakából egy süldő diák bámúl merengő arccal reá.

Az iskola cimbalma, kiről előbb senki se tett föl egy csöppnyi életrevalóságot, utóbb egy perenyi mélyebb gondolatot, most ott könyököl az ablakban s lesi és számlálja a világ szívének titkos lüktetését.

Nézi a csillagos eget, a holdat, s szíve-lelke szárnyra kél a holdsugáron s bejár nagy időket, nagy távolságokat s képzelete birodalmában gomolyogva tornyosúlnak az ábrándosvárak.

S érzi, hogy ő gazdagabb, mint az a világ, amely nem ismeri a csendet; a nyugalomnak, boldogságnak ezt a titkos életét. Boldogabb, mint a nappal tülekedő, verekedő, dolgozó emberiség. Ő a nagy álmodó ébren éli, a pezsgő életet álomban látja.

Ti, kik nem ismeritek a költészet másvilágát; kik nem töltöttetek annyi sok éjszaka közül egyet sem az Isten szeme előtt ébren; kik oly tömördek számú napotokból csak egyet sem éltek a gondolatok, érzések, hangulatok, a lélek tiszta birodalmában: — ti nem értenétek meg azt sem, micsoda ember fia legyen az, ki nesztelen feszültséggel tud figyelni a semmibe; mintha a csillagok zenéjének harmoniáját lesné. A fiatal ember papírt vesz elős a hold fényénél, a betűket csak annyira látva, hogy egymásba ne írja a sorokat, hozzáfog írni:

*Jön az álom s mindent pihenésre hajta,
Az éjjelnek barna palástja van rajta.
Beborítja véle a földet s az eget,
Alóla altató mákolajt esepeget . . .*

S szeme kigyúl, arca merevül, úgy érzi, belelát az élet titkaiba s a zsenge lélek mindmagasabb szárnyalást veszen:

*. . . Mikor alszik el még maga az alvás is!
Ó, halál a szelíd álomnak testvére,
Mikor vetsz örök zárt szemem fedelére?
Hogy a semmiségbe testem visszazálljon,
S belőlem csak egy por és csak egy név váljon.
Ez örök álomban úgy fogunk aludni,
Hogy arról magunk sem fogunk semmit tudni.*

Íme, kifakadt a rügy!

A kollégium zárt coetusában fejlődik a világ egyik legszabadabb és legszélesebb szárnyalású szelleme.

A holdsugár pedig szeliden, nyájasan ömlik le a földre, fűre, fára. Az alvók ablakán álomfényt sugároz be s az élő költő homlokára arany glóriát fon.

Arany glóriát, amelyet senki sem lát . . .

Móricz Zsigmond.

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

27

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

— Nem méltó a természetében rejtlő nyíltság-hoz, — felelt Ágnes, — én a maga helyében irnék Dóra néneinek. Elmondanék nekik oly nyíltan, oly őszintén, ahogy csak lehet, mindent, ami történt, s engedelmet kérnék tőlük, hogy néha néha meglátogathassam őket. Tekintettel arra, hogy még fiatal és arra törekszik, hogy érvényesüljön az életben, azt hiszem, helyén való volna azt mondani, hogy készségesen belenyugodnék minden föltételbe, amelyet jónak látnának kikötni. Arra kérném őket, hogy ne utasítsák vissza kérésemet, mielőtt Dórával nem

beszéltek róla, és beszéljek meg a dolgot Dórával, amikor alkalmasnak vélik rá az időt. Nem volnék sem túlságosan szenvedélyes, — szólt Ágnes gyöngéden, — sem túlságosan követelőző. Hűségemre, állhatatosságomra — és Dórára támaszkodnám.

— De hogyha szóba hozván a dolgot, újra megijesztenék csak vele Dórát? — szóltam. — És ha Dóra sirva fakadna és egy szótsem szólna rólam?

— Valószínű ez? — kérdezte Ágnes, miközben arcán ugyanaz a gyöngéd megfontoltság tükröződött.

— A jó Isten áldja meg őt, Ágnes! De a szegényke olyan könnyen megriad, mint valami kis madárka, — szóltam. — Még az is megeshetnék! Vagy ha a két Spenlow kisasszony (az ilyen idősebb hölgyek nem ritkán furcsa teremtések) zokon venné az ily módon való közeledést?

— Én nem hiszem, Trotwood, — felelt Ágnes, szelid tekintetét rám emelve, — hogy ezt a szempontot tekintetbe venném. Talán jobb volna, ha csupán azt fontolnám meg, vajjon helyese, ha így cselekszem; és ha helyes, így cselekedném.

Eloszlott minden kételyem. Megkönnyebbült szívvel, bárha feladatom súlyos jelentőségét mélyen éreztem, az egész délutánt a szóban forgó levél fogalmazványának a megszovegzésére szenteltem. Ágnes átengedte a nagy célra az íróasztalát, de előbb még lementem, hogy fölkeressem Wickfield urat és Heep Uriast.

Együtt vacsoráztunk, az éjszakát Wickfield úr házában töltöttem, s másnap reggel nyugodtan, szinte boldogan elbúcsúztam tőlük és haza utaztam.

XXXII.

Aznap este, mihelyt a nénem lefeküdt, az asztalhoz ültem, hogy megírjam levelemet a két öreg úrhölgynek. Reggel elolvasta a nénem is levelemet, és jónak találta. Feladtam a levelet s aztán egyebet nem tehettem, mint hogy vártam rá a választ oly türelmesen, ahogy csak telt tőlem.

Végre megjött a két öreg úrhölgy válasza. Szíves üdvözlötüket küldték Copperfield úrnak és közölték vele, hogy levelét legjobb belátásuk szerint megfontolták, «mindkét fél boldogságának a tekintetbe vételével». Ez utóbbi kijelentés meglehetősen nyugtalanított, mert a két öreg úrhölgy a már említett családi viszály alkalmával is így fejezte ki magát. A Spenlow nővérek azzal végeztek levelüket, hogy ne vegye zokon Copperfield úr, ha «levélbeli úton» nem nyilatkoznak bővebben a Copperfield úr levelében foglaltakról; de ha Copperfield úr lesz szíves őket ekkor és ekkor látogatásával megtisztelni, (még pedig, ha ő is úgy látja jónak, egy meghitt barátja kíséretében), akkor szerencsésüknek fogják tartani, ha megbeszélhetik együtt a szóban forgó ügyet.

A megtisztelő sorokra Copperfield úr nyomban válaszolt. Tiszteletteljesen a Spenlow nővérek jóindulatába ajánlotta magát, s értesítette őket, hogy a kijelölt időben bátorodik majd náluk tiszteletét tenni, még pedig szíves engedélyükhöz képest barátja, Traddles Thomas úr, az Inner Temple tagja kíséretében. Copperfield úr, miután feleletét továbbította, rendkívül izgatót kedélyállapotba jutott s meg is maradt benne, amíg a nagy nap el nem következett.

Nyughatatlanságomat nagyban fokozta az a körülmény, hogy e jelentős válság idején nélkülözni kellett Mills kisasszony megbecsülhetetlen tanácsadását. De Mills úr azt vette a fejébe, hogy Indiába utazik, s Julia ez idő szerint a vidéki rokonoknál járt búcsúzni.

Törtém a fejem, hogy öltözködjem a fontos napon, mert egyrészt minél előnyösebb színben akartam feltűnni, másrészt pedig el akartam kerülni minden olyas dolgot, aminek szigorúan gyakorlati mivoltom kárát vallhatná a Spenlow kisasszonyok szemében. Azon iparkodtam, hogy eltaláljam a két szélsőség között az arany középútát. A nénem meg is volt elégedve az eredménnyel, mikor Traddlesszal elindultam.

Bármily derék fickónak ismertem is Traddleszt, és bármily melegen ragaszkodtam is hozzá, mégsem állhattam meg, hogy e kényes alkalommal azt ne kívánjam, bárha ne szokott volna rá soha életében arra, hogy olyan szörnyen fölfésülje a haját. Fura mód festett tőle, — hogy azt ne mondjam, valósággal söprő formája volt — s aggodalmam azt súgta, hogy ez a körülmény könnyen végzetessé válhat ránk nézve.

Miközben Putney felé ballagtunk, nem rösteltem szóvá tenni a dolgot Traddles előtt s figyelmeztettem, hogy ha kissé lesimíthatná a haját...

— Kedves Copperfield, — szólt Traddles, leve a kalapját s össze-vissza dörzsölvén a fejét, — nincs, aminek jobban megörülnék. De lehetetlen.

— Nem marad meg, ha lesimítod? — kérdeztem.

— Nem, — szólt Traddles. — A világért sem. Ha félmázsányi súlyt vinnék a fejem tetején egészen Putneyig, akkor is égnék meredne a hajam abban a pillanatban, amikor letenném a terhet. Sejtelnéd sincs róla, Copperfield, milyen makacs az én hajam. Beillem valósággal tuskédisznónak.

Mi tagadás, bántott a dolog egy kissé, de azért Traddles kedélyességében nagy gyönyörűségem telt. Megmondtam neki, mily nagyra becsülöm a kedélyességét, és kijelentettem, hogy bizonyára a hajába szállt minden makacosság a jelleméből, mert ő benne ugyan nyoma sincs ennek a tulajdonságnak.

Mikor közeledtünk ahhoz a házhoz, amelyben a Spenlow kisasszonyok laktak, annyira megcsökkent a személyes megjelenésembe és hidegvérembe vetett bizodalmam, hogy Traddles azt

indítványozta, jó lesz meginni egy pohár sört szelid szíverősítő gyanánt. Miután egy közeli vendéglőben megittuk a sört, Traddles elvezetett a Spenlow kisasszonyok kapujához, miközben meglehetősen remegett a lábam.

Az a határozatlan érzésem volt, hogy megláthatnak, aminthogy meg is láttak, mikor a szobalány ajtót nyitott. Úgy rémlett, hogy egy csarnokon keresztül, amelyben légsúlymérő volt, betámolyogtam valahogyan egy csöndes kis társal-

Traddlest odaszoritottam a hátammal a kandallóhoz s magam nagy zavartan meghajoltam két feketeruhás, kiaszott, kis éltes hölgy előtt. Mind a ketten úgy néztek ki, mintha a megboldogult Spenlow úrnak forgácsból készített, bámúlatoosan hű képmásai lettek volna.

— Tessék helyet foglalni, — szólt az apró hölgyek közül az egyik.

Mikor Traddleson szerencsésen keresztül botlottam s leültem, visszanyertem annyira a látó-

— COPPERFIELD ÚR! — SZÓLALT MEG A LEVELES NŐVÉR.

góba a földszinten, amely csinos kis kertre nyílt. Meg hogy a társalgóban leültem egy pamlagra, s láttam, hogy Traddles haja, mihelyt leve a kalapját, égnék meredt. Meg hogy egy ódivatú órát hallottam ketyegni a kandallópárkányon, s megpróbáltam a tik-takját összeegyeztetni a szívem dobogásával, de hasztalanul. Aztán mintha körülnéztem volna a szobában, nem látom-e valahol Dóra nyomát és nem láttam sehol. S egy ízben mintha azt gondoltam volna, hogy Jipnek az ugatását hallok messziről, de valaki nyomban elhallgattatta. S végül mintha azon kaptam volna rajta magamat, hogy

képességemet, hogy észrevettem, hogy Spenlow úr nyilvánvalóan a legfiatalabb tagja volt a családnak; hogy a két nővér között hat-nyolc esztendőnyi lehetett a korkülönbség, s hogy valószínűleg a fiatalabb fogja vezetni a tárgyalást, amennyiben a levelem (milyen ismerős volt ez a levél, mégis milyen furcsának látszott!) az ő kezében volt s lorgnettején keresztül belebelepillantott a levélbe. Egyformán voltak öltözve, ez a nővér azonban valamivel fiatalosabban viselte a ruháját, mint a másik; talán több volt rajta a szegély vagy a fodor, vagy talán mellti, karperec vagy más eféle apróság tette

elevenebbé a megjelenését. Mind a kettőjüknek nagyon merev volt a tartása; egyaránt ragaszkodtak a formához, kimértek, nyugodtak és határozottak voltak. Az a nővér, akinél a levelem volt, keresztbe fonta a keblén a karját s egymáson nyugtatta, mint valami bálványt.

— Ha nem családod, Copperfield úr, — szól az a nővér, akinél a levelem volt, Traddleshez fordulva.

Ez a kezdet rettenetes volt. Traddlesnek ki kellett jelentenie, hogy én vagyok Copperfield úr; nekem igényt kellett emelnem saját magamra s a nővéreknek le kellett tenniük arról a balvéleményükről, hogy Traddlest gondolták Copperfield úrnak, úgy, hogy mindannyian csinos kis csávéba jutottunk. Hogy még kínosabb legyen a helyzet, tisztán hallottuk valamennyien, hogy Jip két kurta vakkantást hallatott s valaki újra elnémította.

— Copperfield úr! — szólalt meg végül a leveles nővér.

Tettem valami mozdulatot — azt hiszem, meghajoltam — és csupa fül lettem, mikor a másik nővér közbevágot:

— Lavinia nővérem, — szól, — aki járatos az eféle ügyekben, elő fogja terjeszteni, mit tartunk legalkalmasabbnak mind a két fél boldogsága szempontjából.

— Nem akarunk — szól Lavinia kisasszony — kiterjeszkedni az ügy régebbi előzményeire. Szegény Francis fivérünknek halála eltemette a múltat.

— Nem igen érintkeztünk, — szól Clarissa kisasszony, — gyakrabban Francis fivérünkkel, de azért nem éltünk egymással kifejezetten haragban vagy egyenlenségben sem. Francis a maga útján járt, mi pedig a magunk útján. Így láttuk jónak valamennyi érdekelt fél boldogságának az érdekében. S így is történt.

— A hugoekánk helyzete, vagy jobban mondva képzelte helyzete nagyon megváltozott Francis fivérünk halála következtében, — szól Lavinia kisasszony — s ennél fogva úgy fogjuk fel a dolgot, mintha fivérünknek a véleménye is megváltozott volna hugoekánk helyzetét illetőleg. Nincs okunk kételkedni benne, Copperfield úr, hogy ön jó tulajdonokkal ékeskedő, becsületes jellemű fiatal ember, valamint abban sem kételkedünk, hogy szereti, illetve meg van győződve róla, hogy szereti — a hugoekánkat.

Azt feleltem, amit rendesen, valahányszor alkalmam nyílt rá: hogy soha senki a világon nem szeretett még úgy senkit a világon, ahogy én szeretem Dórát. Traddles helyeslő mormolással támogatta kijelentésemet.

Lavinia kisasszony éppen felelni akart valamit, mikor Clarissa kisasszony, aki úgy látszik minduntalan Francis fivérére óhajtott beszélni, újra közbevágot:

— Ha Dóra anyja, — szól — mikor feleségül ment Francis fivérünkhöz, mindjárt megmondta volna, hogy a család számára nincs

hely az ebédlő asztalánál, jobb lett volna az összes érdekelt felek boldogsága szempontjából.

— Clarissa nővérem, — szól Lavinia kisasszony, — talán szükségtelen ezt most szóba hozni.

Miközben Clarissa kisasszony a fejét rázta, Lavinia kisasszony tovább beszélt, belepillantván lorgnettéjén keresztül újra a levelembe. Mellesleg szólva, mind a kettőjüknek madárszembe hasonló apró, fényes, kerek, pillogó szem volt a szeme. Egyébként is általában madarakhoz hasonlítottak, amennyiben ügyesen, fürgén, elevenen mozogtak s minduntalan kényeskedve igazgatták magukat, mint a kanári madarak.

Lavinia kisasszony, amint említettem, tovább beszélt.

— Arra kér bennünket, Clarissa nővéremet meg engem, Copperfield úr, engedjük meg, hogy úgy járhatson hozzánk, mint hugoekánk elfogadott vőlegénye. Copperfield úr, Clarissa nővéremmel együtt valóban nagyon alaposan megfontoltuk ezt a levelet, s nem mulasztottuk el azt sem, hogy végül meg ne mutattuk volna a hugoekánknak s a hugoekánkkal is meg ne beszéltük volna. Nem kételkedünk benne, hogy ön azt hiszi, hogy nagyon szereti a hugoekánkat.

— Azt hiszem, asszonyom, — kezdtem rajongó lelkesedéssel, — ó!

De mivel Clarissa kisasszony rám tekintett (úgy, mint valami eleven kis kanári madár), mintha arra kérne, hogy ne zavarjam az órákumulót, bocsánatot kértem.

— Vonzalom, — szól Lavinia kisasszony, miközben nővére pillantott, mintha arra kérné, hogy támogassa, amit a nővér meg is tett, amennyiben minden kijelentés után helyeslően bólintott a fejével, — komoly vonzalom, hódolat, odaadás nem egykönnyen nyilatkozik meg. Halk a hangja. Szerény és zárkózott, visszahúzódik és vár, vár türelmesen. Olyan, mint az érett gyümölcs. Nem egyszer eltelik egy élet belé s a gyümölcs még mindig ott érlelődik az árnyékban. A nagyon fiatal lelkek könnyen lobbanó vonzalma olyan, mint a porszem a sziklához képest. Nehézséggel jár annak a fölismerése, vajjon tartós-e az ily vonzalom, vagy van-e komoly alapja. S ennek a nehézségnek tulajdonítható, hogy Clarissa nővérem meg én sokáig haboztunk, mitévők legyünk, Copperfield úr és...

— Traddles, — szól a barátom, mikor észrevette, hogy Lavinia kisasszony ő rá tekint.

— Bocsánat. Ha nem családod, az Inner Temple tagja? — szól Clarissa kisasszony, újfént a levelembe pillantva.

Traddles rámondta, hogy «Úgy van» s fülig elvörösödött.

— A nővérem meg én — folytatta Lavinia kisasszony — sokáig haboztunk, Traddles úr, mitévők legyünk két ily nagyon fiatal lénynek a vonzalmát illetőleg, amely esetleg képzelt vonzalom csak, aminő az ön Copperfield barátja meg a mi hugoekánk.

(Folyt. köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Hangverseny. A budapesti VI. ker. lovag-utcai áll. főgimnázium önképzőköre az intézeti segítő-egyesület javára március hó 25-én az V. ker. állami főgimnázium dísztermében igen szép hangversenyt rendezett, mely a nagyszámú díszes közönséget mindvégig kellemesen szórakoztatta. A műsor első pontján «Finn dalok» szerepeltek, melyeket az intézet vegyeskara *Perlaky Gábor* tanár úr vezetése alatt adott elő a legnagyobb szabotossággal. *Ambrus Gyula* Coppée «Kovácsok sztrájkja»-t szavalta el dicséretre méltó ügyességgel. A műsornak igen sikerült száma volt *Goldfinger István* VII. o. t. művészi zongorajátéka, melynek hatását a zenekari kíséret (vezetője *Reiner Frigyes* volt) még csak emelte. Ezután *Perlaky Gábor* tanár úr vezetése alatt az intézeti vegyeskar magyar dalokat adott elő; a nyújtott élvezetért bőséges taps volt jutalmuk. *Gábor Ferenc* és *Wimmer László* is derekasan megállták helyüket s a zongoratós tagjainak is (*Reiner Frigyes*, *Gábor Ferenc*, *Bricht Ferenc*, *Neuberger Jenő* és *Rosenthal Albert*) bőségesen kijutott az elismerésből. Az intézet férfikara végül a «Gaudeamus igitur»-t énekelte el. A sikerült hangversenyt, mely a segítő-egyesület pénztárát igen szép összeggel gyarapította, a buzgó rendezőnek, *Kosa Miklósnak* záróbeszéde rekesztette be.

Önképzőkori tudósítás. A *Lévai k. r. főgimnázium* «Szepessy Imre-önképzőkör»-e március hó 26-án tartott rendes közgyűlést. *Spitzer Gy.* VII. o. t. és *Krauzer E.* VI. o. t. szavaltak. Megbírálták *Verbó K.* VII. o. t. és *Toth I.* VII. o. t. értekezéseit. Azután *Fizély I.* VII. o. t. szavalt a «A fülemülé»-t. Még több szavaltat és bírálat után a kör «mi nagyobb, a hazáért élni, vagy meghalni?» kérdést vitatta meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Nyelvőr múlt havi száma igen érdekes tartalommal jelent meg. *Simonyi Zsigmond* folytatásos cikkében az ikes igék használatáról szól s igen figyelemreméltó adatokkal bizonyítja, hogy már a XVI. században is igen gyakran tévesztették össze az ikes és iktelen alakokat. A második közlemény írója *Kertész Manó* «Az analógia szerepét a mondat-szerkesztésben» vizsgálja. Cikke értékét különösen az emeli, hogy példáit az eddig alig átbúvárlott «Levelestár»-ból veszi. A folyóirat többi közleményei is bizonyára érdekelni fogják a nyelvészettel foglalkozókat.

FEJTÖRŐ.

Algebrai kérdés:

Egy társaság vadászatot nyulat, rókát s őzet lőtt. 8 nyúllal és 2 rókával több esett el, mint őz; ha a rókák számából 3-t levonunk, megtudjuk a vadászok számát. Ha pedig a vadakat összeadjuk, 3-mal többet kapunk a vadászok számának négyzeténél. Hány róka, nyúl, őz és vadász volt? (*Feith Pál.*)

Irodalomtörténeti kérdés:

Arany János «Toldi szerelme» c. eposzának mik voltak a forrásai? Melyik a mondai, melyik a történelmi és melyik az irodalmi forrás? Mi volt ennek az eposznak az eredeti tervezete? Mi volt a címe? (*Gerő Lajos*)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 április 9.

25. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 4 év múlva. — **Irodalomtörténeti kérdés:** Kulcsár István 1814-ben írt erről, de hasztalanul. — **Képrejtvény:** Jobb kevés jót tudni, mint sok haszontalant.

Helyesen fejtették meg: Eysner Frigyes, Husz Béla, Nagy István, ifj. Borbély Gyula, a debreceni orsz. tanító-árvalvázi nagy fiúk, Grósz Pál, Moser Viktor, Günther Tivadar, Bazilly Mihály, Ferderber Artur, Domián Jenő, Simon János, Vetrő Béla, A. Csorba Tivadar, Lefkovits Vilmos, Vértsey Ferenc, Szirman Adolf, Barta Pál, Móricz Károly és Sándor, Keleti Endre, Bartha Zoltán, Hidvéghi Pál, Schletter Ödön, Török István, Veres László, Licskó Andor, Sass Elemér, Szántó Miklós, Vértés Pál, Simkó Oszkár, Melzer Béla, Baumgarten Andor, ifj. Issekutz Aurél, Báthory Gábor, Kempfner Gyula, Pápe Lajos, Pois István, Müller Pál, Kálmán Mihály, Piblinger Ernő, Recht Károly, Mattanovich Csaba, Strömpl Jenő, Zelliger Ferenc, Knöpfler Zoltán, Stern Imre, Schrikker Sándor, Milutinovits Corinna, ifj. Várady Miklós, Farkas Ivor, Kalisch fivérek, Vig Béla.

A kitűzött könyvjutalmat (*Gaal Mózes*: Virág Palkó) ifj. Issekutz Aurél főgimn. IV. o. t., lugosi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Kezdő. Egyik versikéjét sapphoi-mértékben írta, de annak a nehézségeivel megküzdeni nem tudott. Ezen nem csodálkozunk. A mai poéták egyáltalában nem használják ezeket a kötött, szigorú törvények szerint szerkesztendő versformákat. Nagyobb baj, hogy még nincs mit mondania. Sem az egyik, sem a másik versikéret nem válik ki a korai hajtások rengeteg tömegéből. — **Vívó.** Helyes fiam, csak gyakorold izmaidat, ép testben szokott ép lélek lakozni. Vajha minden magyar ifjú testi erőben és lelki komolyságban egyenlőképpen fejlődne, hogy a reá várakozó nagy küzdelem alatt össze ne roszakjon. — **Kíváncsi.** 1. Azt a Mike-nél előforduló közmondást ma már nem tudjuk megmagyarázni. 2. Etyepetye-appetikus magyarul étvág. 3. Csak olvassassa szeretettel ezt a melegsívű, tősgyökeres magyar író, nagy hasznát fogja látni. — **M. H.** Megjelent a Franklin-Társulatnál. Ára füzve 5 kor. Most már a második kiadás, de ez mindezen ízében meg-egyezik az első kiadással. — **T. J.** (Budapest). A közlésre szánt rejtvények mindegyikét, mint már többször is megüzentük, külön-külön darab papírosra kell írni. — **M. K.** és **S.** (Budapest). Előbbi üzenet nektek is szól. — **U. S.** (Budapest). A rejtvénymegfejtést későn küldted be. — **B. M.** (Petrozsény). Leveledet tévesen címezted. — **fj. V. M.** (Szolnok). Az irodalomtörténeti kérdést helyesen fejtetted meg. — **K. fivérek** (Boldogasszony). Rejtvényeitek nem közölhetők. — **F. Gy.** (Budapest). Tudtunkkal a kérdezett írók közül csak Lope de Vega műveiből fordítottak le egy-két színdarabot magyar nyelvre. — **N. G. tanár úrnak.** Az ünnepélyről szóló tudósítást későn kaptuk meg s így legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük. — **B. Gy.** (Arad). Rejtvényeidet közöljük. — **K. S.** (Győr). 1. Történelmi kérdéseket szívesen közlünk. 2. Beváltak. — **N. S.** (Temesvár). Írj a budapesti sakk-körnek (Parlament-kávéház), az szívesen ad felvilágosítást. —

Sz. M. (Ujpest). Gyógyszerészi pályára csak az léphet, aki legalább hat gimnáziumi osztályt sikerrel elvégzett. A hat osztályt végzett három évig, a nyolc osztályt végzett pedig két évig köteles gyakorolkozni valamely gyógyszerertárban, ahol teljes ellátást, sőt húsz-harminc korona fizetést is kap. A gyakoronoki idő eltelté után gyógyszerész-gyakornoki vizsgálatot kell tenni az egyetemen. A vizsgálat sikerülte után a gyakoronok bármely gyógyszerertárban segéd lehet s hetven-kétszáz korona fizetést kaphat. Ha a gyógyszerész-segéd az egyetemen a két éves gyógyszerészeti tanfolyamot elvégezte, gyógyszerész-mesteri vizsgálatot tehet. Érettségi vizsgálatot tett gyógyszerész-mester, ha oklevele megszerzése után még egy évig foglalkozik vegytani, gyógytani, gyógyszerertári és közegészségügyi tanulmányokkal, egy szigorlat letételével doktori címet is nyerhet. — **B. L.** (Alesi). *Pázmány Horváth Endre* «Árpád» című époszának kezdő sorai így szólnak: «Férfiat énekelek, ki hadával Volga türemelő Hábait átszégvén, Etelének hajdani földét Nemzeteket leverő harcokkal visszaszerezte». *Zrínyi* így szól: «Fegyvert s vitézt énekelek, török hatalmát Ki merte vágni, Szulimán haragját». Mindketten *Vergilius* «Eneisz»-ének bekezdését utanozzák: «Arma virumque cano». Parodisztikusan használja *Arany* az «Elveszett alkotmány» elején: «Férfiat énekelek, ki sokat s nagy messze rikoltott, Sőt tett is valamit (kártyára kivált)».

OLVASÓINKNAK.

A «Tanulók Lapja» XII. évfolyamának második feléve a mai számmal megkezdődik. Ebből az alkalomból fordulunk az alábbi sorokban lapunk olvasóihoz a régi szeretettel és bizalommal.

Eddig is az volt minden törekvésünk, hogy a *Tanulók Lapja* a magyar ifjúságnak legjobb barátja, lelki vezetője, tanácsadója, munkásságának irányítója, nemes szórakoztatója legyen; ezentúl is még fokozottabb mértékben igyekezünk, hogy a *Tanulók Lapja* élénk, változatos tartalmával ezt a nemes célt szolgálja.

A második felévben folytatólag közöljük és befejezzük *Dickens* *Károly* világhírű regényét

Copperfield Dávid-ot,

amely olvasóink osztatlan tetszésével találkozik. Ennek befejezése után sorra kerül *Verne* *Gyula*-nak, a nagynevű francia írónak a legújabb regénye, a

Világ ura,

melyet *Gábor Andor* fordított le a *Tanulók Lapja* számára.

A Copperfielddel párhuzamosan közöljük *Jancsó Benedek*-nek, a jeles tollú írónak

Reguly Antal élete,

című gyönyörűen megírt művét, melyben örök emléket állít egy magyar tudósnek, akit a nemzet- és hazaszeretet a tudomány rettenthetetlen hőisévé avatott. Méltó párja lesz ez a mű *Jancsó Benedek* másik művének, a «Kőrösi Csoma Sándor életé»-nek, melyet szintén a *Tanulók Lapja*-ban közöltünk.

E hosszabb közleményeken kívül minden számban lesz szakértelemmel és ízléssel megírt több ismeretterjesztő közlemény az irodalmi élet, a természet-tudományok, a történelem köréből.

Ezeknek a közleményeknek helyes megválasztására különös gondot fordítunk, mert eddigi tapasztalataink

szerint az iskolában szerzett ismereteknek kiegészítésére szolgálnak s így hathatósan hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar ifjúság tartalmas, komoly ismeretek megszerzésére fogékony legyen.

Rovataink fel fogják ölelni az iskolai életnek minden általános érdekű mozzanatát, figyelemmel kísérjük az irodalmi élet jelentősebb eseményeit s időről-időre beszámolunk olvasóinknak a tudomány legújabb vívmányairól.

Fejtörő rovatunkban elmeépítő rejtvényeket közlünk s a rejtvények megfejtői között hétről-hétre értékes könyveket sorsolunk ki.

Hogy azonban a mi buzgólkodásunknak méltó sikere lehessen, szükségünk van olvasóink támogatására. Szaporítani kell a lap előfizetőinek a számát. Azok, akik híveink, toborozzanak újabb híveket, mert minél nagyobb lesz olvasóink gárdája, annál tartalmasabbá és értékesebbé tehetjük ezt a lapot, mely immár tizenkét éve hűséges odaadással szolgálja a magyar ifjúság szellemi fejlődésének szent ügyét. Hadd váljék a *Tanulók Lapja* a magyar tanuló ifjúság közös szellemi táborává s e tábornak minden katonája ismeretekben gyarapoljék, közös lelkesedéssel és szeretettel dolgozzék majd a magyar nemzet javára.

A *Tanulók Lapja* minden vasárnap megjelenik 16 oldal terjedelemben, szép képekkel illusztrálva.

Előfizetési ára	egész évre	9 kor.	60 fillér
	félévre	4	80
	negyedévre	2	40

Előfizethetni a kiadóhivatalnál (*Franklin-Társulat*, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Legcélszerűbb, ha az előfizetési díjat postautalványon küldik be a *Tanulók Lapja* kiadóhivatala címén.

Azoknak, akik tíz előfizetőt gyűjtenek, a kiadóhivatal egy évig ingyen küldi meg a *Tanulók Lapját*, azokat pedig, akik tíz előfizetőnél kevesebbet gyűjtenek, értékes könyvjutalomban részesíti

A «*Tanulók Lapja*» szerkesztősége és kiadóhivatala.

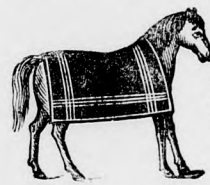
Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyvkereskedésben. 10954

Ló-takarók

teljes nagyságban csak 95 krajcár.

Minden ló tulajdonosnak nélkülözhetetlenek a mi vízmentes strapa ló-takaróink, melyek teljes nagyságban és különös vastag, meleg brünni gyapothól vannak készítve, tehát a lovakat mindenemmi meghűléstől óvják és mindig egészségben tartják. A mi strapa-ló-takaróink minden kívánt színben kaphatók és tömegárusítás végett alábbi rendkívül olcsó áron adtnak el:

1 db ló-takaró, teljes nagyságban	csak 95 krajcár,
2 " " " " " "	csak 175
4 " " " " " "	csak 360

Egyedárusítója utánvétellel: **Kertész Henrik,** Wiera, L. Fleischnmarkt 18—417.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 2

Szabad napjaiban szokása volt elhagyni a várost. Gyalog kirándult hol magánoson, hol pedig társasággal a környékre. Érdekelte a tájék, a futó folyam, a lombos erdővel fedett hegyhát, a völgy sötét zuga, a nyílt mezőben ringó kalász tenger. Érdekelte a falvak élete, a nép, mely ott sűrű-forog a falvak házaiban, amely műveli békében szántóföldjét s holttestével földi be vész idején a mezőt, melyen keze munkájával kalászt növesztett. E kisebb kirándulásai kezdeté megismerni az életet, kezdette megszeretni a népet, amelyből, mint egy kimeríthetetlen gazdagságú talajból nő ki a nemzeti élet és miveltiség minden alkotása.

II.

1834. év őszén iratkozott be Reguly a győri kir. akadémiára. Az akadémián is ugyanaz a jó tanuló és nemes erkölcsű ifjú maradt, mint aki a gimnáziumban volt. Mikor 1836-ban elvégezte a tanfolyamot, igen szép bizonyítvány tett tanúságot előhaladásáról. A *hittanból* nagyszámú tanulótársai között 4-ik eminens volt, a *memjiségtanból* 3-ik, az *oknyomozó történelemből* 2-ik, a *magyar nyelvből és irodalomból* 1-ső, csupán csak a *logikából* volt 11-ik. E bizonyítvány is megmondja, hogy a nemzeti irodalom és az oknyomozó történelem volt az a két tárgy, amely Regulyt, mint általában a magyar ifjúságot legjobban érdekelte. Voltak idők s Reguly tanulókorához képest nem is oly nagyon régen, mikor a magyar nyelvnek s a magyar költészetnek nem volt helye a magyar iskolában. Az ifjúság azonban összeállott magyar önképző-társulatokba s gya-

korolta magát nyelvében, tanúlgatta közös erővel nemzetének régebb és újabb irodalmát. Akadt mindig egy-egy tanár, ki ösztönt adott s lelkesedést öntött az ifjúság lelkébe e tanulmányok iránt.

A győri akadémián is volt egy ilyen lelkes tanár, az oknyomozó történelem tanárának, *Maar Bonifác*nak személyében. Regulyt az ő előadásai és az ő egyénisége vonzották leginkább. Sok szépet és érdekesen vonzót tudott mondani e tanár a magyar nemzet eredetéről és ezer éves múltjáról. Szavai nagy hatással voltak az ifjúságra, amely különben is abban a korban élt, melyben az újra ébredt nemzeti szellem hatalmas hullámcapásai magokkal kezdeték ragadni még a legközönyösebb magyar szívet is. Maar Bonifác tanításai legnagyobb hatással azonban Regulyra voltak, ki a maga részéről is a tárgy iránt mutatott érdeklődésével nagyon megnyerte tanára különösebb vonzalmát. A kapocs a tanár és tanítvány között lassankint szorosabba fűződött. Szünidők alatt meglátogatta Zircen Reguly szülőit s néha több napig tartózkodott vendégszerető házuknál. Ily alkalmakkor nem egyszer a magyar nemzet története, különösen pedig annak eredete volt a beszéd tárgya. Horvát István messze kalandozó fejtegetései s Kőrösi Csoma Sándor utazásának haza szállongó hírei elegendő anyagul szolgáltak e beszélgetésekhez.

Egy alkalommal tanító és tanítvány együtt utaztak az apátság kocsián Székesfehérvár felé. Amint távolról az Árpád- királyok székvárosának tornyait megpillantották, gondolataik visszarepültek a régmúlt idők századainak ismeretlen korszakába. Feltűnt lelki szemeik előtt párducos Árpád s vele együtt a dontóvi magyarság, amely